

Dopisi morajo biti frankirani, podpisani in opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Člani strokovnih organizacij, priključeni Strokovni komisiji za Slovenijo, dobivajo list brezplačno.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS

— Izhaja 15. v mesecu. —

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, pošt. predal 290

Čekovni račun št. 13.562

Telefon interurban št. 3478

Rokopisi se ne vračajo.

Ujedinjeni Radnički Sindikalni Savez Jugoslavije

Sarajevski kongres svobodnih strokovnih organizacij (URSSJ-a) je zaključil dobo v življenju organizacij delavcev in nameščencev. Težke borbe so za nami. Osemindeset sestavnih organizacij je po svoji centrali predstavnik delovnih množic v državi. Vse te organizacije so s svojim smotrenim delom zbudile delavske množice in je samo njih dolžnost, da jih tem tesneje povežejo z disciplino in solidarnostjo delavskega razreda. Dobro vzgojene, v srcu in čustvu prepričane organizirane množice, nikakor ne ovirajo elana množic, ki ga zahteva politično gibanje. Socialnopolitične, delavskovarstvene zahteve so bitne važnosti za eksistenco delovnih ljudi in je ta borba najboljša učiteljica za spoznavanje položaja in vzgojiteljica v borbi za pravice.

Zastopani nismo v narodni skupščini kot politični borci. In naša naloga bo, da

čimprej izvojujemo legalno obliko tudi za politično udeleževanje.

ker naše programatične zahteve so tu, so opravičene in je le pošteno in pravično, če si poiščemo pot, po kateri se bomo svobodno borili za svojo svobodo in socialno enakopravnost.

Toda tudi strokovne organizacije imajo veliko nalogo. Kongres v Sarajevu je izdelal socialnopolitičen program ter navedel v njem glavne sedanje zahteve. Za nas niso nove. Tudi v volilni borbi smo govorili o njih.

Te glavne zahteve strokovnih organizacij so:

1. Zasižuranje minimalnih mezd,

ki so sedaj silovito diferencirane in sramotno nizke. Te dni smo sicer čitali, da so življenjske razmere pri nas najcenejše. Poročevalci so pa pozabili povedati, da so pri nas mezdne razmere trideset do štirideset odstotkov slabše kakor drugod in si konzumenti kljub temu ne morejo oskrbeti življenjskih potrebščin. Potrebna je zakonita določba eksistenčnega minimuma in svoboda delavstva, da se bori za izboljšanje svojega socialnega položaja.

2. Borba proti reakciji, ki ogroža socialnopolitično in delavskovarstveno zakonodajo.

Kakor smo že poročali, so delodajalske organizacije že izdelale predloge za poslabšanje te zakonodaje. Zahtevajo razmere, ki jih niti pred uveljavljanjem zakonodaje nismo imeli. Proti tej nameri morajo naše organizacije nastopiti najodločneje ter opozarjati javne faktorje, javnost in sploh vse, ki imajo kaj socialnega čuta in vpliv v teh vprašanjih. Uvesti hočejo zakonito tudi nočno delo in porabo moči pri nočnem delu, ki jim sedaj to prepoveduje.

3. Pravica do dela in pravica do življenja za vse.

Tu je naša prva zahteva skrajšanje delovnega časa, kar ni le naša zahteva, marveč je v razvoju utemeljeno. Več strojev, boljše tehnizacija, krajši mora biti delovni čas, da bodo vsi

Veliki sindikalni svet

Poziv organizacijam!

Seja Izvršnega odbora URSSJ, ki je bila 23. maja 1935, je sklenila sklicati v nedeljo, dne 18. avgusta 1935 v Zagreb

VELIKI SINDIKALNI SVET

z dnevnim redom:

Minimalne delavske mezde (referenti: Vlado Pfeifer in Lovro Jakomin).

Delavsko zavarovanje v brezposelnosti (referenti Jovo Jakšić in Grga Štark).

Delavsko zavarovanje v bolezni (referenti Luka Peričević in Filip Kartagić).

Svobodne delavske strokovne organizacije proti žutim in fašističnim tendencam v delavskem pokretu (referenti Bogdan Krekić in Franc Svetek).

Veliki sindikalni svet mora pokazati čim obširnejši in originalnejši material o vprašanjih, ki so na dnevnem redu in zato pozivamo vse naše organizacije, da skličejo konference in zberejo material v delokrogu svojega dela. Konference morajo objeti ves program, ki se bo razpravljal na Velikem sindikalnem svetu.

Veliki sindikalni svet se sklicuje na podlagi § 16. pravil URSSJ, ki govori:

»§ 16. Veliki sindikalni svet sestavljajo:

a) Člani Izvršnega odbora URSSJ.

b) Delegati priključenih organizacij.

§ 17. Organizacije do 1000 članov imajo pravico do 1 delegata. Organizacije nad 1000 članov na 2 delegata.

§ 18. Potne stroške delegatov na seje Velikega sindikalnega sveta nosijo prizadete organizacije.

§ 19. Seje Velikega sindikalnega sveta sklicuje in jih vodi Izvršni odbor URSSJ. Te seje se sklicujejo po potrebi.

§ 20. Naloga Velikega sindikalnega sveta je, da v razdobju od kongresa URSSJ do kongresa URSSJ pretrasa važna vprašanja: socialna, gospodarska in agitacijska in da o njih sklepa.

Za izvršni odbor URSSJ:

Bogdan Krekić, tajnik.

Luka Pavičević, predsednik.

Sam zakon o minimalnih mezdah ne zadošča

(Izkušnje v Kanadi.)

Mi se borimo za zakon o minimalnih mezdah, da se ustavi prekomerno izkoriščanje delavstva. Za ta predlog so pridobile naše organizacije vso javnost. Zato upamo, da bo dobil v doglednem času zakonito moč.

Pri tem pa nikdar dovolj ne poudarimo, da se ne sme zanašati delavstvo, da bo že s samim zakonom bogve kaj pridobljeno. Tudi, če bomo dosegli, da naš predlog postane zakon, se bo izvajal zakon v prid delavstva le, če bodo tu močne delavske organizacije.

Delavstvo v Kanadi je n. pr. doseglo zakon o minimalnih mezdah, Kanadske strokovne organizacije so na svojem nedavnem jubilejnim kongresu razpravljale o izkušnjah z zakonito določenimi minimalnimi plačami. Te izkušnje so pokazale, da zakonita določila ne ščitijo delavcev zadostno, če strokovne organizacije s svojo močjo ne izvojujejo izjave

delavoljni lahko zaposleni. V ta namen je potrebna pametna gospodarska politika, ki je vezana na zakonito dolžnost. Ministrstvo socialne politike naj dalje podaljša pri borzi dela podporno dobo za nezaposlene, za kar že ima zakonito pooblastilo. Sem spada tudi vprašanje nezaposlene mladine. Intervenirati je pri mednarodni zvezi v varstvo dece v Ženevi ter zahtevati mednarodno organizacijo dela v ta namen.

4. V to svrhu je treba okrepiti delavske organizacije

nja zanj ugodnih predpisov. Kongres pravi v tozadevni resoluciji:

»Z vsem poudarkom podčrtavamo, da je obstoj močnih strokovnih organizacij osnovne važnosti pri katerikoli obliki zakonodavnih mer na tem področju.«

Napram državi je kongres zahteval spopolnitev zakona kakor: imenovanje inšpektorjev, določitev minimalnega in maksimalnega delovnega časa tako pri javnih kakor pri drugih delih, sankcije pri kršitvi odredb, določitev ne le denarnih, temveč tudi zapornih kazni za podjetnike, ki ponovno kršijo zakon, strogo obveznost, da se drže kolektivne pogodbe itd.

Kakšnega pomena so strokovne organizacije, dokazuje poleg Kanade Avstralija, kjer so se uvedla sodišča za razsojanje vseh delovnih sporov. Kongres avstralskih organizacij je ugotovil, da so pravične razsodbe le tam, kjer je delavstvo organizirano

s stapljanjem organizacij v smislu sklepov kongresa, kjer je stvar dovolj zrela. Tu sem spadajo predvsem tekstilci in krojači, ker sta to sorodni stroki in bi lahko skupno urejali svoje tarifne zadeve.

To so velike naloge svobodnega strokovnega gibanja. Važnejše so celo te naloge, kakor bi bile one, ki bi jih mogli vršiti politični socialistični predstavniki delavskega razreda.

Zaupanje delavskih množic v svoje organizacije naj to delo omogoči in vede do uspeha.

Naša moralna sila je tudi velika.

in da je pri vsej napredni socialni zakonodaji: »organizacijska moč sindikatov in njihova neodvisnost edina garancija za varovanje delavskih interesov.«

Naše delavstvo, njegove organizacije in zbornice naj upoštevajo te izkušnje pri vsem svojem socialnopolitičnem delu. Razredna borba je dejanska in prava, če se delavstvo odločno postavlja, da se izvršujejo soc. zakoni.

Razpišite volitve v samoupravne organe delavskega zavarovanja

Delavsko zavarovanje je samoupravna delavska ustanova. Samoupravni organi izhajajo po zakonu iz svobodnih in tajnih volitev, katerih se udeležujejo vsi zavarovani delavci in nameščenci. Volitev samoupravnih organov se vrši — po zakonu — za tri leta. Zakon o zavarovanju delavcev je stopil v veljavo že 1922. leta. Ali volitve v ta samoupravni organ še niso izvršene. Uprave so imenovane, največkrat brez ali mimo predlogov in mišljenja delavskih in nameščenskih organizacij. A nekaj časa je bil v delavskem zavarovanju celo komisariat, ki mu je zadal težke udarce.

V dobi gospodarske krize in socialnih skrbi, ki so na ramena delavskega razreda naprtili težka bremena raznih neuspehov, preživlja delavsko zavarovanje težke dneve. Delavstvo ima mnogo tehtnih razlogov, da ni s položajem o delavskem zavarovanju zadovoljno. Imenovane samouprave, pa četudi bi bile iz najboljših ljudi, niso dorastle, da na svoja ramena vzamejo odgovornost za življenje in obstoj delavskega zavarovanja v razmerah, kakšne so danes. Zato je potrebno, da se ohrani delavsko zavarovanje, da

stopijo na čelo delavskega zavarovanja ljudje, ki bodo imeli neposredno zaupanje širokih delavskih množic, ki jim ga bodo izrazile s svobodnimi in tajnimi volitvami.

Radi tega Ujedinjeni Radnički Sindikalni Savez Jugoslavije kot državna centrala svobodnih delavskih nameščenskih strokovnih organizacij v Jugoslaviji, zahteva, da se nedolžljivo in nemudoma

razpišejo volitve za vse samoupravne organe delavskega in nameščenskega zavarovanja v Jugoslaviji.

Ujedinjeni Radnički Sindikalni Savez Jugoslavije poziva vse delavske in nameščenske organizacije in druge delavske ustanove, da se solidarizirajo z zahtevami po razpisu volitev v samoupravne organe, da s vseh svojih sej, sestankov, zborovanj, konferenc itd., pošljejo svoje pismene zahteve po teh volitvah.

Predsedstvo U. R. S. S. J.

Prijavljajte se za

veliki kulturni zlet v Celje,

ki se bo vršil dne 7. julija t. l. Prijave se sprejemajo pri zaupnikih, »Svobodni« in strokovnih organizacijah. Kjer je delavski zaupnik, povsod lahko prijavi udeležbo.

Plače „gospode“ in plače siromakov

Na okrožnem sodišču v Osijeku je te dni velika pravda, ki ji pravijo »korupcionistična pravda«. Obtoženi jih je nad 100 oseb. Obtoženi so za goljufije v škodo države. Obtožuje jih državno tožilstvo, da so sistematično, organizirano, več let goljufali državo na račun Našičke tovarne in nekaterih drugih podjetij, in da so za svoje delo prejeli tudi podkupnino. Koliko znaša prevara, se še točno ne ve, je pa že sedaj ugotovljeno nekaj nad več sto milijonov dinarjev.

Kar je za nas najbolj zanimivo, so plače ravnateljev tovarne »Našička«, »Podravine«, »Slaveksa« itd. Generalni ravnatelj Našičke, Sop, je imel na mesec 300.000 (tristotisoč) dinarjev! Drugi ravnatelj 120.000 Din, a več drugih po 50.000 do 80.000 dinarjev. Osem ravnateljev Našičke je prejelo »legalno« (zakonito) kot redno plačo okrog 650.000 dinarjev.

Tovarna Našička je veliko podjetje, ki ima okrog 120 uradnikov. Teh 120 uradnikov je prejelo mesečno 180 do 200 tisoč dinarjev. A ravnatelji sami 650.000 dinarjev.

Delavci v tem podjetju pa dobivajo 15—24 dinarjev na dan, kar je za 2000 delavcev, ki so pri tem podjetju zaposleni, v 25 delovnih dneh eden edini milijon dinarjev.

Vseh 2000 delavcev, eden milijon, a 7 ravnateljev 650.000 Din! To so številke, ki padajo v oči in govore tako glasno o vseh takih kapitalističnih svinjarijah, da mora izmučen, lačen delavec stisniti pesti.

In ko je sodnik pri razpravi vprašal g. ravnatelja Sora:

»Kako ste mogli dobivati mesečno plačo 300 tisoč dinarjev?«

Pa je ravnatelj z nekako užaljenostjo odgovoril:

»Ali jaz veljam toliko. Drugi mi ponujajo še več!«

Tu, boginbogme, ni potreben noben komentar. Gospoda Sora in ostale Sore, ki jih je več ducatov, ni treba vprašati: Kje hranite ta denar v Jugoslaviji? — Tudi ne, kaj je to »kriza« in če jim je kaj poznana. — Ves svet pa ima v tem glasen odgovor:

»Tu je tisto, zakaj gladujejo delavci in nameščenci!«

V kakšnem sorazmerju s pomočniki naj bodo zaposleni vajenci?

Ministrstvo trgovine in industrije je postavilo projekt uredbe, ki naj bi na podlagi § 257. Obrtnega zakona urejevala, v katerem razmerju napram številu zaposlenih pomočnikov smejo biti zaposleni vajenci.

§ 1. tega načrta pravi:

I. V trgovinah in obrti je lahko:

1. Eden vajenec, če lastnik dela sam ali z enim pomočnikom.

2. Dva vajenca, ako je zaposlenih 5 pomočnikov.

3. Tri vajence, ako je uposlenih šest do deset pomočnikov.

4. Štiri vajence, če je zaposlenih v dotični trgovini ali obrti več kakor deset pomočnikov.

II. Ako dela lastnik trgovine ali obrti sam ali z enim pomočnikom, lahko prejme še enega učenca, če je prvi učenec, soglasno pogodbe že v zadnjem letu učenja.

III. V eni trgovini ali obrti ne sme biti istočasno v pouku več vajencev, kakor štiri.

§ 2.

1. Za določitev števila vajencev soglasno § 1. te uredbe, ki bi se lahko sprejeli v učenje, je odločilno povprečno število za-

poslenih pomočnikov v zadnjih šestih mesecih.

2. V dobi šestih mesecev, računajoč od dneva, ko je bilo izdano dovoljenje, ne sme nobena obrt sprejemati vajencev.

§ 3.

Veljavnost te naredbe velja tudi za delavnice, v katerih se vrši obrtno delo na tovarniški način. Za strokovne delavnice tovarne, za delavnice in podjetja, ki ne spadajo pod naredbe Obrtnega zakona, ter delavnice, podjetja in ustanove, v katerih se v smislu Obrtnega zakona poleg drugega vrše obrtniška dela, velja istotako ta naredba.

§ 4.

Za vajence, ki so v učenju za časa, ko stoji ta Uredba v veljavo, te omejitve ne veljajo in lahko končajo svoj pouk, ne glede na število zaposlenih pomočnikov v dotičnih delavnicah.

§ 5.

Kršitev te naredbe se kaznuje po §§ 398 točke 11 in 402 Obrtnega zakona.

Ta Uredba dobi svojo moč, ko bo objavljena v »Službenih Novinah« Ministrstva trgovine in industrije.

Cankarjeva družba vabi

Dragi sodruzi!

Cankarjeva družba stopa letos v 6. leto svojega obstoja. Teh njenih 5 let delovanja je ovenčano s celo gorjo, z nad 100 tisoč, lepih delavskih knjig, ki so šle kot prijatelji, učitelji in bodritelji v delavske in kmečke domove. Lani je izdala kar pet knjig za skromno članarino 25 Din, in sicer po svobodni volji članov. Kdor je plačal članarino 20.— Din, je dobil 4 knjige. Tisti pa, ki je plačal 25.— Din, je dobil 5 knjig.

Letos izda Cankarjeva družba zopet na tak način knjige, kakor lani. To je, 4 knjige tistim, ki plačajo članarino 20.— Din, tistim pa, ki še doplačajo 5.— Din, torej 25.— Din, pa garnituro iz 5 knjig.

Garnitura iz 4 knjig bo tako-le sestavljena:

1. Koledar Cankarjeve družbe za leto 1936, ki bo letos ves z domačo vsevsebinno in lepo ilustriran. Vi veste, da so Koledarji C. D. vedno vsebinsko bogati in lepi in bo Koledar za leto 1936 tudi na svoji višini.
2. Beer: Zgodovina socialnih bojev, III. del.
3. Beer: Zgodovina socialnih bojev, IV. del.

Ivan Molek:

Skozi mrak...

Recitacija.

Skozi mrak, sodruzi, vodi pot na sonce; skozi noč gre cesta v svetli dan. Skozi mrak trpljenja v boljše dni življenja, skozi noč tiranstva, bede in tlačanstva v jutro slave pelje ozka pot.

Vsak korak je nova rana, vsak korak je bolečina;

Mnogi bratje so volkovi, mnoga zvezda je zvodnica.

Male duše, proč s te poti! Ne v napotje! Le moške iz jekla sekajo si ceste skozi mrak. Le moške premagajo močvirja in volkove, le z naporom krepkih sil nastane dan!

Tone Maček:

Zavrtnjeni krik

Recitacija, govorni zbor. Eden recitira prve 4 stavke-vrstice, potem ostale 4 vrste govori zbor. Nadaljnih 7 vrst recitira

Kakšna sta I. in II. del te zgodovine, ste videli lani. Da je to neprecenljivo bogastvo za delavstvo, nam ni treba povdarjati, zato skrbite, da bo čim več naročnikov.

4. Bratko Kreft: Med potniki in mornarji. Potovanje po Grčiji in Turčiji. Potopis bo opremljen tudi s slikami. Zanimiva in prijetna knjiga bo ta potopis.

Te 4 knjige torej bodo dobili vsi tisti člani, ki bodo plačali naročnino 20.— Din.

Kdor pa še doplača 5.— Din, bo dobil Peto knjigo — Tone Selškar: Hiša brez oken. Kraska povest iz življenja delavcev v tovarniški četrti industrijskega mesta. Povest, ki jo bo vsak čital z užitkom.

Cankarjeva družba je ponos delavstva in zato skrbite pri vsaki priliki, da pridobivate za njo člane, da bo vsak delovni človek član Cankarjeve družbe. Zbirajte člane! Pomagajte poverjenikom! Vsak strokovno organizirani bodi član Cankarjeve družbe! Bodimo kovači, zidarji svojih delavskih ustanov!

Cankarjeva družba.

nekje od zgoraj močan glas. Luč reflektorja obseva pokrajino. Zadnji 2 vrstici zopet eden sam.

Noč grozot se je kakor dušeca megla vlegla na zemljo,

pobesnele furije so divje zaplesale čez njena obzorja

in nasipale po njenih poljanah belih kosti in nalile v njena jezera do bregov človeške krvi.

Pa je stresel izbičano zemljo en sam gigantski stok: O, Bog!

Zaroti nam te furije in vampirje, odpi nebo in stopi na zemljo usliši obupen klic svojih otrok.

Nesrečniki!

Zaman je molitev vaša, dokler niste pripravili božanstvu kraljevstva, dokler niste posvetili svojih templjev iztrebili s polja sledove smrti in očistili okrvavljena jezera, je zaman molitev vaša.

Ker s krvjo si ne sme oskruniti nog Pravice in ljubezni Bog!

Zahtevamo zaščito za tekstilno delavstvo

Rentabilnost v produkciji tekstilnega blaga je privlekla veliko razpoložljivega kapitala v tekstilno industrijo in številne tekstilne tovarne so kar rasle. To je izzvalo in čim dalje bolj izziva vedno hujšo medsebojno konkurenco. Predvidena rentabilnost se zmanjšuje. Kupna moč je slaba, ker je delavstvo mizerno plačano. Da se pa iz tega izbiže vključ temu čimveč dobička, hočejo kapitalisti to tekstilno industrijo reorganizirati in racionalizirati.

In med prvimi koraki je zmanjšanje delavskih in nameščenskih plač in vsestransko poslabšanje delovnih pogojev in redukcija delavstva.

In to poslabšanje postaja vedno večje. Pogoste in vedno težje so borbe med delavci in podjetniki, kar potrjuje to trditev.

Če nočemo, da se naše tekstilno delavstvo ne uvrsti na stopnjo angleških tkalcev pred stomi leti, je treba stopiti na plan. Delovni pogoji morajo biti na nivoju, ki je vsaj znošen. Zaslužek pa mora biti, da krije eksistenčne potrebe in ne sme pasti na količino peščice riža na dan.

Preveliko je število tekstilnega delavstva in prevažna je njegova gospodarska in društvena naloga, da bi se šlo preko njega in njegovih življenjskih potreb kar tako brezbrizno.

Poleg tekstilnega delavstva se morajo zanj brigati tudi vse delav-

ske ustanove, občinske oblasti in sama država. Napeti je treba vse sile, da se življenjski položaj tekstilnega delavstva uredi in popravi.

V projektu je sklicanje ankete zastopnikov tekstilnega delavstva, delavskih ustanov in državnih oblasti.

Ta anketa bo pretresla vse probleme tekstilnega delavstva. Treba je siliti, da se ta anketa čimprej skliče. Verjamemo, da se bodo na tej anketi odkrile strašne stvari, ki bodo dale misliti celo najbolj konservativnim glavam. Tekstilni kapital, da bi zaščitil in utrdil svojo rentabilnost, je pripravljen, da pregazi deset tisoče življenj iz vrst prve generacije naših tekstilnih delavcev in na žrtvah katerih zida svojo eksistenco.

Poleg državne konference bo tudi več lokalnih konferenc z istim dnevnim redom.

V prvi vrsti se mora gledati, da se ohrani delavska mezda na višini, ki je potrebna za odgovarjajočo eksistenco delavca in njegove družine. Mora se tudi zahtevati, da se spoštuje zakoniti maksimum dnevnega dela in vse zakonske zaščite delavca. Glavna zahteva vseh zahtev pa mora biti

sklenitev kolektivnih pogodb! S kolektivnimi pogodbami, ki jih postavlja strokovno organizirano delavstvo, se ohranijo mezde in dobri delovni pogoji.

Zato ne pozabite biti vsi organizirani!

STROKOVNI VESTNIK

KOVINARJI

Stavka v tovarni verig d. d. Lesce, ko to pišemo, še traja

In delavstvo solidarno vztraja v tem boju. Pred tovarno stoji straža, ki ne pusti nikogar nepoklicanega blizu.

Tretji dan po stavki so imeli delavci tovarniški sestanek, na katerega je prišlo tudi do 40 jeseničanov; g. zastopnik politične oblasti pa jim je zabranil pristop na zborovanje, češ, da je zborovanje samo za delavstvo tovarne verig, ne pa javno zborovanje, na katerega bi imeli vstop vsi. Prihod tolikega števila sodrugov je dal spodbudo Lesčanom, ki vedo, da v boju niso esamljeni, ampak da je delavstvo v vsej državi na njihovi strani.

Organ občinske pisarne Lesce je prišel na zborovanje s »Slovencem« v roki vprašat vodstvo organizacije, če je s tisto notico, ki je na kratko poročala o stavki, kaj v zvezi in je prinesel že tudi spisane popravke, češ, da ni res, da bi bila občina poslala brezposelne delavce razkladat premož. Delavstvo mu je odgovorilo, da zelo dobro ve, kako je bilo. Občina je dala na razpolago seznam brezposelnih, nek šolar pa je tekal od hiše do hiše in iskal ljudi. Za taka pojasnila se res ni treba obračati na delavstvo, ampak na tiste, ki to vedo.

Te dni je imela straža (ženske, ker podnevi one stražijo) opravka z nekim delavcem, ki je hotel iti v tovarno po bolniški list, češ, da je bolan in da mora k zdravniku. Zvesta straža pa v bojazni, da mož nima čistih namenov, ga ni pustil notri, tako, da je dotičnik zaprosil za orožniško intervencijo. Ko je prišel v spremstvu orožnikov, je straža odgovorila, da ga pusti v poslopje, če orožniki garantirajo, da bo prišel tudi ven in res sta ga čez nekaj časa pripeljala orožniki zopet nazaj na cesto z bolniškim listom. Če bi delavstvo povsod tako budno pazilo na vse, kar ga mora ogrožati, tedaj ne bi bilo potrebe posezati po tem zadnjem orožju, pač pa bi si svoja prava izbojevala potom svojih razrednih organizacij. Lesčani, na zadnjem javnem zborovanju na Jesenicah ste imeli priliko prepričati se, kako gorenjski kovinarji pazno zasledujejo vaš boj, zato ne obupavajte, bolje je sedaj malo nategniti jermen in zmagati, kakor pa premaganemu iti po kolenih nazaj in potem stalno živeti v še slabših razmerah in delati ob še slabših pogojih kot ste jih pa imeli do sedaj in katere so vas pognale v ta boj. Vztrajajte!

Kovinarji v obrambnem boju

Velik javni shod na Jesenicah,

kakršnih že ni bilo od leta 1932, ko so stali jeseniški kovinarji v mezdnom boju za obrambo svojih pravic, se je vršil dne 31. maja ob 4. uri popoldne v Delavskem domu na Savi. Obi dvorani sta bili nabito polni jeseniških kovinarjev, med katerimi pa je bilo opaziti zlasti v prvih vrstah tudi precejšnje število kovinarjev iz Lesce.

Takoj po otvoritvi shoda sta poročala oba glavna raupnika iz Save in iz Javornika, kakšne težkoče imata pri vršenju

svoje zakonite funkcije, kako se jima s strani tehničnega ravnanstva otežkočajo intervencije, isto da prakticirajo tudi obratni ravnatelji. Posebno pa je zavrelo med delavstvom, ko je poročal glavni zaupnik z Javornika, da je vsled tega napetega stanja, ki ga delavstvo vedno bolj občuti na svojih ramenih opozoril g. tehničnega ravnatelja in ga prosil naj vendar zasliši obratne zaupnike, naj se izrekajo kazni — če že morajo biti — v mejah možnosti in naj se odpravi še več drugih stvari, ki so korekture potrebne, ker, če bo šlo še tako naprej, tedaj mora pač odklanjati odgovornost za vse, kar bi se utegnilo zgoditi. G. tehnični ravnatelj je na to izjavil zaupniku, da ga bo prijavil Inspekciji dela in zahteval, da ga razreši funkcije, češ, da grozi in da hujša delavstvo. Delavstvo je ugovarjalo, da jih razburja g. tehnični ravnatelj sam s svojim postopanjem, glavnega zaupnika pa, da si je samo izvolilo in da ga bo, če bo potreba, samo odstavilo, ne pa kdo drugi ali po želji kogarkoli. Zatem je še poročal predsednik shoda, da ima on iste težkoče, če ne še hujše, in je delavstvo tudi to poročilo sprejelo s klici, da je treba napraviti red.

Markantno je orisal zastopnik kovinarjev iz Lesce težave, s katerimi se mora boriti delavstvo tamkaj, kako se ga je izigravalo toliko časa, da je bilo prisiljeno poseči po zadnjem orožju, sedaj pa se stavkujoče hoče prikazati javnosti kot nekakšne rogovileže in delomrzneže.

Zborovalci so ugotovili, da so šikane in zapostavljanje tam in tod enake, da to precej naliči enotnemu organiziranemu napadu na delavske svobodne organizacije, kakor tudi na zaupniški sistem kot tak in da mora biti delavstvo pripravljeno po vzgledu Lesce, če treba braniti svoje osnovne pravice. Poslani sta bili z zborovanja dve resoluciji, ena specijelno za Jesenice, druga za Lesce na vse merodajne faktorje, ki naj bosta zadnji opomin, da je sedanje stanje nevdružno in da mora prenehati, ker če do česa pride, bo pač nosil odgovornost tisti, ki bo delavstvo do tega prisililo.

Skoro tri ure trajajoči shod je predsednik zaključil z apelom za pomoč lesčanskim kovinarjem, da bodo mogli vztrajati v svoji borbi, za kar mu je zbrano delavstvo burno pritrdjevalo.

Zastopnik Lesčanov se je ponovno priglasil k besedi in se zahvalil za tako tople izraze solidarnosti in obljubil, da bodo lesčanski kovinarji vztrajali v boju, ki je boj za pravice vsega ostalega, zlasti še kovinarskega delavstva.

RUDARJI

Ali ste organizirani...?

Odgovor tistim, ki ne vedo kam spadajo

Brez dvoma so v današnji razredni kapitalistični družbi delavske strokovne organizacije postale tako važen socialni činitelj za delavstvo,

da bi bil brez njih njegov obstoj sploh nemogoč. Kako važno vlogo igra danes razredna strokovna organizacija v dobi najrazvitejšega kapitalizma, je razvidno tudi iz tega, da jim še celo razni fašizmi priznavajo potrebo obstoja, čeprav v drugačnem smislu.

Kjer se pa kapitalizmu še ni posrečilo »zjednačiti« in pofašistiti vseh strokovnih organizacij v eno, tam obstoja še danes več vrst strokovnih organizacij. Te imajo mogoče nekaj skupnega na socialnem polju, so pa si v pogledu na socialni razvoj družbe popolnoma nasprotna nazoriranja. Tako obstojajo pri nas poleg svobodno-razrednih strokovnih organizacij še Jugoslovanska strokovna zveza (krščanski socialisti) in Narodna strokovna zveza (nacionalisti). Vse te tri strokovne organizacije se potegujejo za zapujanje delavstva in vsaka pravi, da je edino pravilna. In delavstvo ima popolno svobodo v odločitvi, h kateri organizaciji hoče pripadati. To je v redu. Vendar pa pri tem nastane vprašanje, za katero je odločitev pravilnejša?

Ni naš namen, danes na tem mestu razglabljati o programatični pravilnosti ene ali druge organizacije. Vendar povedati hočemo samo en konkreten primer izmed vsakodnevni, kako kapitalisti gledajo na posamezne organizacije?

V nekem rudniku Slovenije se delavstvo dalje časa ni moglo odločiti za nobeno organizacijo. Posledice tega, seveda, niso izostale. Brezpravnost delavstva je bila popolna. Ko se je pa začel gotov del delavstva probujati in se organizirati v Zvezi rudarjev Jugoslavije, takrat se je takoj tudi pojavila potreba ustanovitve organizacije Narodno-strokovne zveze. Inicijativa za to je prišla iz pisarne obratnega vodstva samega. Ko so bile volitve obratnih zaupnikov, je zastopnik podjetja kar sam predlagal imena tistih, katere želi, da delavstvo za zaupnike izvoli. Predlagani pa so bili sami nacionalisti.

In ko se je zopet v enem drugem takem nacionalnem rudniku, kjer se socialno pravo delavstva najmanj upošteva, pojavila strokovna organizacija Zveze rudarjev Jugoslavije, so se takej podali razni strelni mojstri in pazniki po odkopih za rudarji in jih začeli izpraševati, ali ste organizirani pri rdečih in kdo je tisti, ki za rdeče agitira?

To smo danes zabeležili samo kot kronisti, a pridružujemo si pa pravo, da bomo vprašali dotičnega podjetnika, ali ima paznike zato nastavljen, da vrše nadzorstvo pri delu, ali pa samo zato, da izprašujejo politično vest rudarjev.

Na kongresu Zveze Rudarjev Jugoslavije v Celju

sta bili sprejeti sledeči resoluciji, ki sta bili poslani kr. vladi in ministru za rude in šume v Beogradu:

Rudarski delegati, zbrani na V. rednem kongresu Zveze rudarjev Jugoslavije v Celju, dne 12. maja 1935, ugotavljajo na podlagi poročil iz posameznih rudnikov sledeče:

Položaj delavstva, zaposlenega v rudarski industriji, je vsled obstoječe vsesplošne gospodarske krize postal do skrajnosti nevarčen in naravnost obupen, predvsem za delavstvo malih rudnikov. Dvig produkcije, povzročen po tehnični izpopolnitvi obratov in racionalizacija dela, je povzročila, da se je vrglo tisoče in tisoče rudarskega delavstva na cesto, in se zaposlenim so se poleg znižanja mezd, zmanjšali še delovni dnevi.

To je dalo povod, da so začeli rudarski podjetniki še bolj pritiskati na delavske mezde, katere so pri večjih rudnikih, vsled praznovanja štihov, skrajno nezadostne, in pri malih rudnikih pa tako sramotno nizke, da se sploh ni mogoče več preživljati z njimi. In še te se pri gotovih rudnikih zelo neredno izplačujejo. To znosno stanje se pa poslabšuje še s tem, ker podjetniki zahtevajo vedno večje storitev od delavstva.

Radi teh razmer je rudarsko delavstvo gospodarsko popolnoma propadlo. Bolezen pri delavstvu in v družini je v glavnem v pomanjkanju zadostne hrane. Predčasna iznemoglost rudarjev je vzrok prenapornega dela ob slabi prehrani. Rudarski otroci zaostajajo v rasti in se starosti primerno ne razvijajo radi slabe prehrane. Nezgode pri delu se množe radi skrajno priganjaškega sistema pri delu.

Zgoraj navedeno nam veva, da če se hoče nadaljna propast rudarskega življa preprečiti, odnosno da se sedanji obupni položaj rudarjev vsaj kolikor toliko zboljša, je potrebno, da se ukrene:

1. Da Kr. vlada izda čimprej zakon o minimalnih mezdah, krajevnim draginjskim prilikom primerno, in izpod katerega določb ne bodo smeli rudarski podjetniki plačevati delavstvo.

2. Da se z zakonskimi določili odredi redno izplačevanje delavskih mezd in se onim podjetnikom, ki se proti temu pregreše, kratkoma odvzame obratno dovoljenje. Ne sme se več dopuščati, da se gotovi rudarski podjetniki z zadrževanjem rudarskih plač okoriščajo na račun sestrzanih rudarjev.

3. Da se zavarovanje rudarskega delavstva zoper brezposelnost v najkrajšem času z zakonom uredi tako, da ne bodo oni, kateri niso po lastni krivdi prišli v brezposelnost, v breme javnosti in drugih zavarovalnih panog, temveč da bodo imeli možnost do poštene eksistence tudi takrat, kadar jim je možnost do dela in zaslužka odvzeta.

Rudarski delegati, zbrani na V. rednem kongresu Zveze rudarjev Jugoslavije v Celju, dne 12. maja 1935, si po zaslišanju poročila o nesrečnih slučajih v rudnikih dovoljujejo predlagati g. Ministru, da v svrhu zaščite zdravja in življenja rudarjev blagovolji izvesti sledeče:

1. Za celo državo se naj čimprej zakonit enoten rudarski zakon, sloneč na temeljih socialnega prava sodobnega človeka in znanstvenih izkustev sodobne tehnike in geologije;

2. S tem v zvezi se naj izdajo novi rudarsko-policijski predpisi, ob upoštevanju sedanjega načina dela, za vso državo enotni in ki naj imajo namen ščititi zdravje in življenje rudarjev.

3. V novi rudarski zakon se naj vnesejo določbe o obvezni praktični in teoretični izobrazbi rudarjev z izprašano usposobljenostjo za kopača. Stroške za to naj nosijo podjetja in država, a pouk pa naj vrše od rudarske oblasti za to določeni rudarski inženjerji.

4. V rudarski zakon naj pridejo določbe o uveljavljanju nepristranske in neodvisne kontrole vseh rudniških naprav, nad in pod zemljo. Ta kontrola, na katero pa podjetje ne sme imeti nobenega upliva, naj bi se delila v dva dela in sicer: v obratno in splošno, za vse rudnike dotične banovine. Prva bi naj obstojala na obratu iz 2 do 5 najizkušenejših rudarjev kopačev, katere je predhodno rudarska oblast preiskovala in potrdila. Splošna kontrola pa, iz po enega autoriziranega rudarskega inženjerja, enega predstavnika rudarske oblasti, in enega zastopnika delavstva, katerega je delavstvo neodvisno, po svojem prostem predvarku predlagalo potom pristojne Delavske zbornice.

Prva kontrola je podrejena drugi, in druga pa ministru za rude in šume. Natančnejša določila k temu izda minister za rude in šume potom uredbe.

V Celju, dne 12. maja 1935.

Resolucija,

ki je bila poslana od vseh podružnic ZRJ. na ministru za rude in šume in ministru za socialno politiko in narodno zdravje v pogledu uredbe o centralnem skladu za sanacijo bratovskih skladnic.

Z. R. J. ugotavlja:

Da ne pomenja ta uredba v stilizaciji, kakor je v časopisju objavljena, nikakega izboljšanja položaja bratovskih skladnic. V kolikor nadomešča uredba sigurne dohodke rudarskega zavarovanja po zakonu o Pokrajinskem pokojninskem skladu z nesigurnimi dohodki iz naslova trošarin na del uvoženega premoja in subvencij drugih bratovskih skladnic, se lahko trdi, da je za najbolj ogroženo bratovsko skladnico, za bratovsko skladnico v Ljubljani dosedanje stanje še poslabšano.

Vsled tega

prosi

naslovno ministru, da zastavi ves svoj upliv, da se uredba nemudoma tako izpopolni, da bodo dolžni plačevati konsumenti premoja in drugih rudnin domače provenience in še neobdajčenega uvoza vsaj 1% vrednosti produkcije za sanacijo rudarskega zavarovanja.

Dokler se tega ne bi moglo doseči, je neobhodno potrebno, da se osigurajo rudarskemu zavarovanju dohodki, ki jih je prejemalo po zakonu o Pokrajinskem pokojninskem skladu v Sloveniji, v polnem obsegu in da se razveljavi določba, po kateri bi se ta sklad delno ukinitil.

Zabukovca.

Postopajte vsi pravično

Ta rudnik, ki ima razmeroma najboljši premoj, je tudi zadela splošna kriza v oddaji premoja. Tako je že dalje časa 40 ljudi vedno na dopustu, ki se pa 14 dnevno menjavajo. To je pravilno. Vendar še se z zaposlenimi tudi praznuje po 1—2 štita tedensko. Pri gotovih delih za čas praznovanja zaposlenih ljudi se na dveh tretjinah pri jamskih delih pravilno zaposluje za čas praznovanja gospodarske šibkeje. Na ostali tretjini in pa na zunanem obratu se pa to sploh ne upošteva, kljub pritožbam delavstva po svojih zaupnikih.

Prizadeti, ki jih krivda zadene, si dovoljujejo v ljudno vprašati, ali ne vedo, da imamo vsi državljani enake pravice in dolžnosti, in da se želodci rdečih prav nič ne razlikujejo od »ta plavih«. Še enkrat Pika.

Zahvala. Podpisani se najiskrenee zahvaljujem vsem darovalcem, ki so prispevali k moji podpori 280 Din, katere je nabral na izplačilni dan zaupnik s. Kolar zame. Najlepša hvala tudi s. Kolarju za storjeno dobroto. Družnost! — Kozovinc Franc, brezposelni rudar, Zabukovca.

SPLOŠNA DEL.STROKOVNA ZVEZA JUGOSLAVIJE

Zmaga tekstilnega delavstva v Kočevju

Po 16 dnevih solidarne stavke je podjetje podpisalo kolektivno pogodbo

Kakor smo poročali v zadnji »Del. Politiki«, so se 6. junija začela pogajanja med stavkujočim delavstvom in podjetjem »Triglav« v Kočevju. Pogajanja so bila še isti dan zaključena in delavstvo je potem na javnem shodu sprejelo soglasno kolektivno pogodbo.

Pri pogajanjih so zastopali delavstvo: za Delavsko zbornico s. Sedej, za Strokovno komisijo s. Leskovšek, za Splošno delavsko zvezo s. Jakomin, kot zaupniki delavstva iz tovarne »Triglav« ss. Črnugelj, Ančka, Deržek Josip, Štefan Beguš, Matija Kobola, Alojz Komerički, Polde Kastigar in Anton Marinč. Podjetje sta zastopala predsednik upravnega sveta g. Franjo Sirc in ravnatelj ltc. Pogajanjem je prisostvoval tudi sreski načelnik g. Brezigar, vodil jih je pa zastopnik inspekcije dela g. Gorjanc.

Sklenilo se je, da se radi stavke ne bo nikogar preganjalo ter se ne bo nikogar od zaposlenih delavcev vsled preureditve dela z dvostolnega na tristolni sistem odpustilo. Sprejelo se bo nazaj v delo tudi 8 delavcev, ki so bili po 14. maju odpušteni.

Kolektivna pogodba, ki se je obojestransko podpisala, določa v glavnem naslednje:

Delo se plačuje načeloma na uro.

V tkalnici traja vajeniška doba mesec dni. Vajenec prejema na uro najmanj Din 1.50. Po preteku te učne dobe znaša temeljna plača brez ozira na spol Din 2.—, po poteku enega leta 2.50 Din in po dveh letih Din 3.—. V tiskarni prejemajo pomožni in zunanji delavci po 2.50, 3.— do 3.50 Din temeljne urne plače. Za profesionaliste znaša temeljna urna plača 4 do 6 Din. Akordna postavka k temeljnemu plačam se določa sporazumno z delavskimi zaupniki. Delovni čas znaša 8 ur na dan. Vsako delo čez 8 ur se plača s 50% pribitkom. Pogodba določa podrobno o delavskih zaupnikih, o odškodnini radi bolezni in zadržkov pri delu itd. Prvi odpovedni rok pogodbe je 1. jan. 1936.

Delavstvo pri »Triglavu« je doseglo to, kar je zahtevalo: izvajanje zakonitih določil o zaščiti delavstva in minimalno mezdo.

Ta uspeh je delavstvo doseglo radi popolne solidarne stavke v sporazumu z vsemi delavskimi organizacijami in radi podpore, ki jim jo je izkazovalo kmečko prebivalstvo z živežem, drugi pa z denarjem. Tako lahko ugotovimo, da se je 16 dnevna stavka zmagovito končala v znamenju delavsko-kmečke zveze.

Zakaj molči »Pohod«?

Zadnji »Pohod« molči kot grob na našo ugotovitev, da je glavni faktor pri tovarni »Triglav« g. Sirc, ki je obenem v načelstvu izdajateljstva »Pohoda«. Ta list v isti številki sicer piše o mizernih plačah delavstva, molči pa o tem, da so najmižerneje baš tam, kjer vodijo podjetja »Pohodovci« in da je moralo delavstvo 16 dni stavkati, da je doseglo upoštevanje državnih zakonov v podjetju, ki mu načeluje član načelstva zadruga, ki izdaja »Pohod«.

Moste.

KEMIČNA TOVARNA

V petek, dne 7. t. m. so delavci v kemični tovarni v oddelku delavnica postavili zahtevo po povišanju plač, ker jim je to že ravnateljstvo tovarne obljubljalo najmanj eno leto. Ali bilo je vedno samo pri obljubah. Pa je končno delavstvo reklo:

»Povišajte, kakor ste rekli, ali pa bodo stroji stavkali.«

Ali obratovodja je imel izrecno naložo od ravnateljstva, da kdor noče delati, lahko gre. Ima pri regulaciji Ljubljane na razpolago ključavničarje po 2.50 Din na uro. (Ali vidite delavci, kako sami sebi škodujete. Op. ured.)

Ker pa je delavstvo že itak do skrajnosti izčrpano in lačno, mu je bilo vseeno: Ali na cesto, ali pa zmago. In stroji so obšli ob 7. uri jutraj. Trd boj je bilo do 9. ure neizprosnosti. Delavstvo je izjavilo, da ne gre iz obrata, četudi je bilo že vse odpušeno, razen če ga s silo odpeljejo z

rešilnim avtom kamorkoli. Ta odločnost in neomajenost delavstva je zmaga. Ob 9. uri je podjetje izjavilo, da povisa plače po sposobnosti in starosti delavca, t. j. od 25 do 50 para na uro.

Sodrug, sedaj nas je samo 60 organiziranih. Kje ste še ostali 60teri? Naj Vam bo to vzgled in pridite v organizacijo. —a—

Maribor. Opaža se, da tekstilna industrija vsepovsod racionalizira svoje obrate. In mesto da bi zmanjšala delovni čas, odpušča delavstvo. Ni skoraj dneva, da bi se ne moralo posredovati za enega ali drugega kar tako odpuščenega delavca ali delavko, včasih uspešno, včasih neuspešno. Če bi bili vsi organizirani, trdno strnjeni, bi bilo največkrat tako posredovanje uspešno. Zadnje mesece so znižala mezde podjetja: Hutter, Zelenka, Doctor in drug. Jugotekstil in Thoma. Ponekod se delavstvo nahaja v mezdnem gibanju. Pri Thomi je mezdno gibanje in se bo delavstvu dalo doseči nekatere uspehe. Večje gibanje je pri Zelenki, ki je največji izkoriščevalec delovne sile človeka-delavca. Delavstvo se je združilo vsaj toliko, da zahteva izboljšanje mezd. Podjetje je pristalo le na 5 odst., kar pa je izrecno premalo. Delavstvo je pripravljeno vsled tega stopiti v stavko.

Tržič. V tukajšnjih tovarnah se je začelo delavstvo priganjati z metodo srednjeveških vavptov. »Es muss gehn.« taka je njih metoda. In to delajo predvsem mladi mojstri. Kaznujejo delavstvo kar na veliko. Za vsako malenkost kar 20 Din kazni, in to brez ugotovitve, kdo je kriv.

Prizadeti delavci in delavke javno vprašamo oblast, če je tem ljudem za šikaniranje delavstva, državljanov Jugoslavije, priznala državljanstvo?

Če teh šikan ne bo konec, bomo priobčili imena teh zvestih vavptov kapitalizma, in to s konkretnimi dokazi.

Vsem delavcem in delavkam pa kličem in vas pozivljam: Če se ne bomo postavili kakor eden, in to organizirani v naši strokovni organizaciji, da bomo tako silen, močen »MI«.

Pika.

Iz kemične tovarne v Mostah

Prvi maj, največji praznik delavstva, smo pri nas praznovali v znamenju agitacije za pomnožitev članstva za našo strokovno organizacijo. Vsem neorganiziranim delavcem smo izročili pismene okrožnice z 10 važnimi vprašanji, ki so važnega pomena za vse delavce v tovarni. Uspehi niso izostali. Pristopilo je precejšnje število novih članov v našo organizacijo.

Veliko pa jih še je, ki se menda čutijo varne, in mislijo, da zanje ne velja neprestani klic po združitvi vsega delavstva v eno samo organizacijo za obrambo njihovih lastnih eksistenc. Boječi so bolj kot gozdni zajci ter se plašijo pred svojo lastno senco, kaj še le, če prihaja kdo od predpostavljanih. Jój, to je strah in trepet. Vsi ti strahotni pojavi naših neorganiziranih je pa samo en dokaz, da se vendar čutijo, da so zgrešili pravo smer in da niso na pravi poti. Nekaj jim manjka. Ne morejo se pa sprijazniti z zavestjo, da je zadnji čas, da stopijo v organizirane vrste hrabrih in nepopustljivih sodrugov v kemični tovarni, ki se ne strašijo nobene žrtve, kadar gre za pravico delavcev. Neorganizirani eden drugega navdušujejo z izgovorom, da v današnjem času ni z organizacijo nič, ker je preveč brezposelnih ter se ponudijo še za slabše službene pogoje, kot jih imamo mi. Mislijo pa, da bo organizacija dosegla takrat kake uspehe, kadar bo zopet na tovarniških vratih listek, da se delavci sprejemajo v službo.

Dragi prijatelji, tistih časov pa ne bo več ali vsaj tako kmalu ne. Zakaj tehnika se še vedno dalje razvija in prav radi tega se listki na tovarniških vratih za sprejem delavcev v službo ne bodo pojavili; nasprotnih listkov — odpustov, pa lahko vsak dan dočakamo. — Tudi obljubljenih dežel, kot so bile nekdanj, ni več. Amerika, Nemčija, Francija in druge so našemu delavcu zaprla pot, in še tistim, ki so že več let v teh deželah naseljeni, grozi nevarnost, da jih pošljejo izmučene in praznih žepov v domovino. In sedaj pa le še čakajte, da se boste organizirali takrat, kadar boste zagledali listek za sprejem delavcev.

Misel neorganiziranih delavcev je zgrešena. V tej težki situaciji, v kateri se delavski razred nahaja, je samo ena pot, in to je, da se vsi delavci čim preje združijo v organizacijo. Boj za goli obstanek nas vseh bo težak in konkurenčni boj se bo gotovo nadaljeval v neizprosnih oblikah. Na eni strani ga bo izvajal kapitalist sam, na drugi strani pa delavstvo samo po pregovoru, da prazen želodec ne pozna mej. Že prej sem omenil, da obljubljenih dežel ni več. Naš delavec si ne bo mogel iskati kruha drugod, po drugih državah, kot je bilo to nekdanj v starih časih, temveč ga bo moral poiskati doma. To bo pa seveda velik čudež, ta kruli dobiti. Delavci, zdi se mi, da bo prišel kmalu čas, ko bo moral vsak iskati zavetišče v veliki družbi, ki bo zgrajena in gorje mu, kdor bo ostal sam. Zato klic po organizaciji vsega delavstva ne sme prenehati nikoli, zakaj čas, v katerem živimo, je resen ter zahteva močno voljo in odporne sile nas vseh, ki nas hoče današnji val kapitalizma popolnoma upropasti. Ponovno kličem in vabim vse v kemični tovarni zaposlene delavce in delavke, stopite v vrste organiziranih borcev, da bo naš boj lažji in uspešnejši. Držati danes križem roke ter tožiti o slabih časih in razmerah, pomeni biti pomagač in pospešitelj teh težkih razmer. Kvišku srca in glave. Naša pot organiziranja delavstva je prava in tudi naši cilji morajo biti brez popuščanja izvojevani. V tej borbi mora podležiti oni satanski pohlep po nikdar zadostnem dobičku, ki radi njega gladuje in umira milijonska množica delovnega ljudstva. Dragi sodrug! v kemični tovarni, delajmo najprej, ne da se utrudimo

in toliko časa, da bo vsak naš delavec spredel, da je ne biti organiziran, velik greh ter da je delavska zavednost tista moč, ki vodi delavski razred do srečnejših dni in in lepše bodočnosti. J.

STROJNIKI

Vsem strojnikom!

Za nas strojnike je zelo važno, da se strnemo v eno celoto. Nihče ne more zastopati strojniških interesov, strojniških potreb tako konkretno, kakor naša strojniška organizacija. Ona je predstavnik in zagovornica strojnikov, ona se bori za naše skupne interese. Njena dolžnost je, da pri teh rečeh sodeluje, da predlaga in zagovarja naše potrebe, da odločno zahteva, da se naše zahteve spravijo v življenje tako, da se jim da zakonska moč.

Zavedati se moramo, da je uspeh v tem pogledu odvisen od nas samih. Zato moramo vsi sodelovati, biti moramo vsi aktivni člani naše strojniške organizacije. Tedaj bo tudi naša organizacija dovolj močna, tako materialistično kakor moralno, da na medodajnih mestih nastopi z uspehom v obrambo naših interesov. Upam, da ni med nami navneža, kateri bi mislil, da mu bo socialno izboljšanje njegovega položaja samo padlo v naročje, ali celo, da mu bo vse to preskrbel njegov delodajalec.

Strojnik! Nihče drugi ne bo zagovarjal naših interesov, nihče drugi jih ne bo uveljavljal, ako ne mi sami — potem naše lastne organizacije. Zavedamo se pomena skupne borbe, ne cepimo moči! Združimo se v skupno borbo, za skupne interese!

Opomba: Zveza strojnikov je sklenila zopet izdati svoj glasnik, kateri v kratkem izide. Vsi člani dobijo glasnik brezplačno. Želeli pa je, da naš glasnik naročijo vsi strojniki, tudi do sedaj še neorganizirani, tako da bodo vsi strojniki informirani o našem delu in boju, o naših potrebah in težnjah, o pomenu skupnega delovanja itd. Pored tega prinaša glasnik tudi obilo tehničnih člankov in novosti.

Informacije dobite pri Savezu Strojnikov - Sekcija Ljubljana, Delavska zbornica, poštni predal 290, v Ljubljani.

F. F.

OBLAČILNI DELAVCI

Odkodnina po § 220. Obrtnega zakona

V Mariboru, kakor tudi v drugih krajih imajo krojaški mojstri navado, da pustijo svoje pomočnike čakati na delo vsled pomanjkanja dela, ali pa vsled šikaniranja. Tako je tudi t. i. Dolček-Marini pustila brez dela s. K. Pocajta, ne da bi ga po zakonu zato odkodovala. Ko je t. i. Pocajt odslavila, je isti potem svojo pravno zastopnika vložil tožbo za odkodnino, katere mu pripada po § 220 Obrtnega zakona. Pri obravnavi je prišlo do poravnave in t. i. Pocajt je moral plačati s. Pocajtu 7000 Din, s. Pocajt pa 2500 Din pravnemu zastopniku. Ako bi dobljena vsota znašala samo recimo 1000 Din, bi moral s. Pocajt doplačati za zastopstvo še 1500 Din iz svojega. Skrajni čas bi že bil, da se ustanovi po Obrtnem zakonu predvidena sodišča dobrih ljudi, kjer ni potrebno, da bi moral delavec imeti svojega advokata, temveč bi ga zastopal lahko zastopnik njegove strokovne organizacije.

Občni zbor ljubljanske podružnice

V ponedeljek, dne 19. maja se je vršil občni zbor ljubljanske podružnice oblačilnih delavcev. Občni zbor se je nekoliko pozneje vršil kot druga leta. Delovanje odbora v preteklem poslovnem letu se je omejilo le na kasiranje prispevkov, izdajanje podpor in prireditve veselice. Blagajniško poročilo vsled velike brezposelnosti članstva ni povsem ugodno. Izvoljen je bil nov odbor s. A. Smerajcom na čelu, katerega čaka veliko dela, tako za pomnožitev članstva, katero je zadnja leta padlo skoraj za polovico, sklenitev nove kolektivne pogodbe, gojiti borbenost in solidarnost članstva, katerega med krojaškimi pomočniki jako pogrešamo, stopiti v stik z drugimi sorodnimi organizacijami v svrhu skupnega delovanja za izboljšanje socialnega položaja delavstva i. t. d. Pri točki »Razno« se je pozvalo članstvo, da se v čim večjem številu udeležijo izleta »Svoboda« v Celje dne 7. julija, ter o odkodnini vajencem po Obrtnem zakonu. Vsled pozne ure se je občni zbor nato zaključil.

ZVEZA LESNIH DELAVCEV

V dneh 9. in 10. junija t. l. so se zbrali delegati Zveze lesnih delavcev in sorodnih strok Jugoslavije v Ljubljani na svoj redni zvezin kongres. Iz daljnih krajev svojih podružnic so prišli delegati da povedo svoje goje pred centralnim forumom.

Težka gospodarska kriza, ki je zajela lesno industrijo, ter brezprimerno izkorišča-

nje lesnih podjetnikov, je poglajala lesno delavstvo v obup. Mrzli dimniki po žagah strašijo, stroje razjeda rja, delavstvo pa tuberkuloza. Povsod vlada beda in pomanjkanje; strah pred zimo je v vseh družinah, delavec ne zasluži niti za golo preživljanje, kaj obleka in ostalo. Prišli so delegati iz zelenega Pohorja tja do pod Snežnika, od kočevskih gozdov, ki izumirajo, tja do kamniških planin. Vsi so podali svoja poročila, povsod enako izkoriščanje in povsod pomanjkanje.

Tudi centralni odbor je podal svoje poročilo o delovanju centrale. Kljub maloštevilnemu članstvu je zveza imela ogromno dela na terenu. Vršila pa je poleg zborovanj in predavanj, posredovanj in raznih sednih razprav, ogromno socialno delo, saj je izplačala petdeset tisoč Din brezposelnih podpor svojemu članstvu. Vsi funkcionarji so podali svoja poročila izčrpno ter so bili delegati zadovoljni. Poleg vsega se je razpravljalo o prispevkih, kongres je sklenil upeljati še en razred, ki naj bi omogočil tudi delavcem z malo plačo vstop v organizacijo, kateri pa bi imeli po enem letu članstva le pravno zaščito.

Pri volitvi nove uprave so bili po večini izvoljeni stari in že izkušeni sodruzi, ki delujejo dolgo v strokovnem pokretu, saj so med njimi člani ljubljanske podružnice, ki imajo nad 30 let članstva za seboj in briklih izkušenj, kar jamči, da bo odbor storil vse kar je v njegovi moči. Za predsednika je bil nadalje izvoljen sodrug Dermastija, t. i. Bricelj, blagajnik Toplišek, nadalje Kus, Gregorič, Jazeli, Bizovičar, Jernejčič, Vilfan, Tomšič, Okretič, Berčič, Hlebs, Zebavc, Bolih, Erjavac, Mihelj. Zavečjač se dolžnosti, ki jih je naložil kongres, so vsi sodruzi sprejeli jim poverjeno funkcijo s trdno voljo, da delajo za procvit organizacije, za boljšo bodočnost delavskega razreda.

Buenos Aires je v Argentini

Tam je 29. aprila 1935 zastavljalo lesno delavstvo. Proglašena je splošna delavska stavka lesnih delavcev. Neverjetno nizke plače, ki so jih prejeli mizarji in sploh vsi lesni delavci so dale povod, da so se zbrale in združile tri organizacije lesnih delavcev ter enotno nastopile za zvišanje plač. Dne 19. aprila 1935 so poslale listo s pogoji vsem tvornicam lesnih izdelkov, da-jo jim osem dni časa, da jim odgovorijo.

Zahtevalo: 40 ur dela tedensko. 30 ur za mlajše od 18 let. Najnižja plača za izurjene delavce 1.10 dolarjev na uro, 0.80 dolarjev na uro pomočnikom, enako težakom. Za delavce pri nezdravih in nevarnih delih, najnižja plača 1.20 dolarjev na uro. Za težake, ki delajo na žagah na uro 1 dolar. Najnižja plača vajencu 0.25 dolarjev na uro s poviškom 20% na vsake štiri mesece, dokler ne postane pomočnik. Delavcu, katerega se pošlje delati izven delavnice dalje kakor 30 kvader, se mu mora dati 0.40 dolarjev za tramvaj. Če pa dalje kakor 60 kvader pa 1.50 dolarjev hranarine. Delavcem pa, ki služijo že enako ali višjo plačo kot je zgoraj navedeno, se zviša 10%. Poleg tega so še nekateri postranski pogoji.

Ker v določenem času ni bilo odgovora, je 29. aprila izbruhnila splošna stavka. Strojovna organizacija je že prvi dan poslala čete organiziranih delavcem k svojim neorganiziranim tovarišem, da jih pregovorijo, da se jim pridružijo. Da je bila stavka naravnost od podjetnikov izsiljena, se je pokazalo na tem, da so se tudi neorganizirani pridružili stavku očim. To govore same številke. Vseh lesnih delavcev je bilo organiziranih na dan pred stavko 3600. Teden dni pozneje je ta številka poskočila na 13.000 in to število dan za dnevom narašča. Povprečno se računa, da stavka 15.000 delavcev. Ustanovil se je tudi odbor, ki zbira prostovoljne prispevke za pomoč stavku očim. Stavkovno tajništvo sprejema dan za dnevom izravnano solidarnost od vseh strokovnih organizacij.

Neverjetno delavnost razvija vodstvo stavke. Dvakrat na teden skliče posamezna zborovanja posameznih tovarn, enkrat na teden pa skupno zborovanje, kjer poroča o poteku stavke v Luna Parku v Buenos Airesu.

Gospodari se tudi imeli svoje zborovanje 7. maja 1935 ter so določili posebno komisijo, da prouči pogoje tekom 8 dni. Pretekli je določen čas, pa odgovora še ni bilo. Stavkovno vodstvo je pa kljub temu zvedelo, da so pripravljeni dati sledeče plače na uro: Izurjenim delavcem po 0.90 dolarjev, pomočnikom pa 0.60 dolarjev. Odklanjajo pa, da bi posredoval odbor organizacije med njimi in delavstvom ter hočejo razpravljati samo direktno z delavci. Torej točno kakor vedno žele naši jugoslovanski kapitalisti. Njih namen je tam in pri nas jasen. Razdvojili bi radi delavstvo in tako potem v kalnem ribarilu.

(Iz dopisa skupine slovenskih mizarjev v »Slovenskem tedniku«, ki izhaja v Buenos Airesu.)

MONOPOLCI

Kongres Saveza radnika-ca monopolskih podjetij i prerade hartije u Jugoslaviji se bo vršil v Beogradu, Nemanjina ul. 28-II. (Radnička komora) dne 29. in 30. junija 1935.

Občni zbor podružnice saveza monopolskih delavcev in delavk se je vršil v četrtek, 23. maja 1935 v dvorani Delavske zbornice. Tebačne delavke in delavci, nad 300 organiziranih, je napolnilo dvorano. Poročila o delovanju podružnice so bila soglasno sprejeta in odobrena.

Sprejeli so se sklepi, da se mora delati z vso odločnostjo, da se že enkrat uredi vprašanje pravilnika o penziji.

OBVESTILO!

Vse čitatelje »Delavca« obveščamo, da bodo redno sprejemali

vsakega 15. v mesecu »Delavca« in vsakega 1. v mesecu »Ljudski Glas«.

Rokopise za »Delavca« pošljite najkasneje do vsakega 10. v mesecu, za »Ljudski Glas« pa do vsakega 25. v mesecu. Pišite s črnilom, samo na eni strani. Poročajte vse, kar se Vam dogaja v tvari, o neuspehih organizacije itd.

Uredništvo in uprava »Delavca«.

II. redni občni zbor Podružnice Saveza radnika-ca monopolskih podjetij i p. h. u. J. se je vršil dne 23. maja 1935 v dvorani Delavske zbornice.

Prisotno je bilo približno dve tretjini članstva. Ker se je čital pod »Razno« novi osnutek »Pravilnika o radu«, so se udeležili tudi nekateri nečlani kot gostje.

Poročilo funkcionarjev odbora je sprejelo članstvo z odobravanjem na znanje, seveda z željo, da bi že vse to delo imelo kak večji uspeh za dobro vsega delavstva.

Po poročilu nadzorstva je bila na predlog istega podana staremu odboru razrešnica.

Volitve novega odbora so izpadle sledeče: predsednik I. Camernik Ivan, predsednik II. Robida Marija, tajnik Demšar Polde, namestnik Černe Franc, blagajnik Frece Franjo, namestnik Ribnikar Jože. Nadzorstvo: Marinšek Franjo, Tavčar Ivan, namestniki: Klemen Rudolf, Andlovce Rezi. Odborniki: Janželi Franc, Križman Lojze, Rihar Tone, Trtnik Kati, Bučan Franc, Luhačobnik Mara.

Objasnil se je pod »Razno« položaj in stanje »Prostovoljnega dinarja« ter se je končno sklenilo izpremeniti § 1. »Pravilnika o prostov. dinarju« v toliko, da se podaljša »doba boleznin na tri mesece« to pa vsled tega, ker se ni moglo — radi več slučajev v enem mesecu — sproti izplačevati.

Daže so padli predlogi, da se enkrat mesečno skliče sestanke, predavanja; da se vsi članstvo udeležuje dela za izboljšanje položaja; glede kongresa itd.

Po prečitani in odobrenju predlogov k novemu osnutku »Pravilnika o radu« se je sklenilo iste poslati Savezni upravi v nadaljnje postopanje.

Občni zbor je bil zaključen ob 1/21. uri.

»Prostovoljni dinar« je bil izplačan s. Kastelic Pepci in Kucler Štefki, za kar se najlepše zahvalujeta s. Frece in s. Luhačobnik.

Pozor! Odslej naj se vsakdo sam prijavlja rač. »Prostovoljnega dinarja« ako je več kot tri mesece v bolniškem stanju. (Sklep občnega zbora.) — Člani-ice, kateri so zboleli do 23. V. 1935 imajo še pravico do 6 tednov, če se takoj javijo s. Frece in dokažejo datum začetka boleznin. — Frece Franjo, t. i. blagajnik.

Razno

Stavbna in gosp. zadruga »Krojaški dom«, r. z. z. o. z. v Ljubljani, sklicuje redni občni zbor dne 1. VII. 1935 ob 19. uri v društvene prostore D. Z. s sledečim dnevnim redom:

1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo članov načelstva in predložitve računskega zaključka za l. 1934.
3. Poročilo nadzorstva in sprejem njegovih predlogov.
4. Volitev 1 člana načelstva.
5. Volitev 1 člana nadzorstva.
6. Razno.

V slučaju male udeležbe zadrugarjev se vrši občni zbor ob 20. uri ob vsaki udeležbi.

Odbor.
T. D. »Prijatelj prirode«, podružnica v Ljubljani, sklicuje svoj redni občni zbor, ki se bo vršil 17. junija 1935 ob pol 8. uri zvečer v prostorih Strojovne komisije v Ljub-

ljani. Miklošičeva cesta 22a (Delavska zbornica) s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo odbora in nadzorstva ter sklepanje o odrednici staremu odboru.
2. Volitev novega odbora in nadzorstva.
3. Slučajnosti.

Ako ob napovedani uri občni zbor ne bo sklenjen, se vrši v smislu čl. 63 društvenih pravil eno uro kasneje nov občni zbor na istem kraju in z istim dnevnim redom, in sicer ob vsaki udeležbi.

Odbor.

Planinska in izletniška zadruga »Prijatelj prirode« r. z. z. o. z. v Ljubljani vabi na svoj redni občni zbor, ki se bo vršil v petek 21. junija 1935 ob 20. uri v društvenem lokalu v Delavski zbornici v Ljubljani. Miklošičeva cesta 22a, I. nadstropje, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva in sklepanje o odrednici staremu odboru.
2. Volitev novega načelstva in nadzorstva.
3. Razno.

Če ob določen uri ne bo navzočih vsaj polovica članov, se skliče pol ure kasneje drugi občni zbor, ki je sklenjen ob vsaki udeležbi in se vrši na istem kraju.

Načelstvo.

Kultura

»Svoboda«, junjski zvezek je izšel tokrat zopet za celih 8 dni pozneje kakor je določeno. Tudi 5. štev. je imela to zamudo. Zakaj? 30 dni, mislim, je dovolj dolga doba urediti in napisati 24 strani. Drugeče je vsebinsko dobra, posebno Kilarjev »Imperializem v zagati«. H. Steinerjev spis »Kako je z Avstrijo« je pregleden in poučen, le nekoliko predolg za revijo, ker zavzema preveč prostora. Pregled je pester; ima tudi novi oddelek »Hrvsko-glasbene podzveze«.

Knjževni Prevozniki, 6. in 7. zvezek je izšel s pestro in bogato vsebino.

Fr. Engels: Izvor rodbine, privatne lastnine in države je izdala založba »Ekonomska enota« v Ljubljani. To knjigo bi moral čitati vsak delavec in delavka.

Tone Čufar »Ameriška tatvina«, komedija v 4 dejanjih je izšla v založbi »Nas val«. Igra je dobra za delavske odre.

Majski Glas, prvomajska izdaja »Proletarca« je posvečena 30 letnici najstarejšega delavskega lista »Proletarec«. Ima 112 strani. Vsebinsko je »Majski Glas« izredno bogat po zgodovinskih spisih delavskega gibanja, o razmerah, po novelah in črticah, pesmih, in je tudi bogato ilustriran. Zastopani so v njem: Katka Zupančič, Frank Zaitz, Jože Zvertnik, Ivan Molek, Joško Oven, Ivan Jontez, Janko Zega, Louis Beniger, Anton Slabe, Fred A. Vider, Ethel Kristan, Frank Aleks, Anton Garden, Joseph Jauch, Anton Sular, Frank Novak, Nace Zlemberger, Miha Keber, Frank Podboy, Joseph Snoy, Frank Podlipac, vsi Amerikanci. Od Evropejcev pa Ivan Vuk. Ima tudi 12 strani v angleškem jeziku od Clarence Senior, Mary Jugg, D. J. Lotrich, J. M. Work, B. N. Thoman, John Rak, Olga Vehar, Louis Jartz itd. Ilustracije so bogate in učinkovite, posebno Nika Pirnata, ki je narisal naravnost za »Majski Glas«, in Atkina »Živel proletarski prvi maj«. Uredil ga je Frank Zaitz. Moram uredniku in sodrugom in sodružicam Chicage in vse Amerike na tako lepi in bogati izdaji »Majskega Glasu« najlepše čestitati.

J. Samojev.

DELA MO,

da Vas dobro in pošteno oblečemo.

Naše cene so (v dinarjih):

Obleke za delavnik	120—160
Volnene obleke	170—390
Fantovske obleke	110—290
Hlače	75—160
Otroške obleke	60—130
Športne kape	10—18
Nepremočljivi hubertusi	320, 260, 160

TIVAR OBLEKE

Izdaja konzorcij »Delavca«. Predstavnik Ivan Vuk, Ljubljana. — Urejuje ter za tiskarno odgovarja Josip Ošlak v Mariboru. — Tisk Ljudske tiskarne d. d. v Mariboru.

Mary Smolnik

Celje, Aleksandrov trg.

Zadnje novosti damskih klobukov. Popravila, hitro,

točno in po ceni.

Žalni klobuki

vedno v za-

logi.